

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben hához hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Háköszl-utca 20. sz. Telefonszám 300.
Kéziratok nem adatnak vissza.
Hirdetések Árszabály szerint.

A kenyér.

A magyar gazdaközönség szervezatlensége folytán, úgy szólván teljesen ki van szolgáltatva az ország gabonatermése, a bürze s a nagymalmok spekulációjának. Evtizedek tapasztalata bizonyít emellett, hogy a gabonaárakat a bürze és a nagymalmok szabják meg. Amikor a gazdak buzatermését olcsó pénzen összevásárolták s a gazdasági maktárakban s a közép- és kisbirtokosok padlásán fogytán van a buza, rohamosan emelkednek az árak, ami természetesen a liszt árát is felszökteti, amit az egész ország fogyasztó közönsége megérez. S hogy még horribilisebb árakat lehessen szabni, urbi et orbi híresztelik kora tavasztól aratásig, hogy az egérpusztítás, fagy, szárazság, vagy tulnedvesség, rozsdá, kőd, jégverés tönkretette a vetéseket, rosszak a kilátások, nem lesz gabona. Mihelyt medindul a cséplés, pereg a szem s a kalász önti a buzát: egyszerre hasábszámra jelennek meg a gazdasági tudósítások, melyek szerint várakozáson fölül meglepő gazdagsággal, fényes eredménynyel ütött be a termés. A Bánát, Szerémség, a nagy Alföld, Dunántul s a kerek nagyvilág minden gabonatermő vidéke csudamennyiségű buzát termelt. A hír betetőzéseül világgá kürtölik, hogy a budapesti raktárak, a nagy malmok tele vannak tavalyi buzával. A meglévő készletet se tudják elhelyezni, földolgozni. Ausztriában olcsóbb a liszt, mint Magyarországon a buza.

Erre szédítő sebességgel esnek a gabonaárak. A nagy gazdak csekély kivétellel, akik tarthatják, nem esnek e bürze-manőver áldozatául; a közép és kigazda azonban kénytelen piacra vinni termését, mert pénzre van szüksége. Aratás után kell adósságokat fizetni, hogy a dobot meg ne üssék, aratás után kell adót fizetni, mert ilyenkor szoritják az adóprést. Es elvégre ősi szokás Magyarországon, hogy a magyar gazda, amint betakarította és kicsépelte gabonáját, nem sokat okoskodik, nem spekulál; hanem piacra dobja mindenét s úgy adja, amint veszik.

Nincs ember ebben az országban, aki ezt a bolond állapotot nem ismerné. Erről beszélnek a falusi kovácsműhelyben, a kis- és nagyvendéglőben, olvasó körben, kaszinóban, a vármegyeházán,

a törvényhozó testületben, de eddig még senki se fogott hozzá, hogy a tarthatatlanul káros helyzetet megváltoztassa. A bürzetörvény reformját minden évben szóváteszik, elevátorok felállításáról is sokat beszéltek s a gazdak országos és helyi szövetezéséről is sokszor hallunk hangzatos beszédeket; mindazáltal minden marad a régiben. Amikor a buza piacra kerül, ha még oly kevés termelt is, leszáll az ára; amikor már a bürze és a nagymalmok raktárába jutott, csudálatosan folszökik az ára. Évről-évre megismétlődik az apály és dagály, anélkül, hogy természetesen oka lenne, illetve a rossz, vagy jó gazdasági évben lenné alapját és a magyar gazdaközönség veleszületett, hagyományos nemtörődömséggel türi, hogy mint használják ki földjét, jószágát, munkáját, életerejét s butaságát.

Az idén is a régi kerékvágásban tette meg az útját az üzleti spekuláció. Tavasztól aratásig horribilis ára volt a buzának. Föl is verték a liszt árát pompásan, sőt még azzal is megfenygették, hogy ha a fogyasztó közönség drágálni meri a liszt árát, a malmok üzemeiket kénytelenek lesznek beszüntetni. A közönség jajgatott és fizetett, vagy adós maradt. A malmok pedig tovább öröltek. Most, hogy piacra kerül a termés, a buza ára szépen, lassan száll alá, mert hát a nagy szárazság ellenére bőséges a termés! A liszt ára azonban szilárdul áll a helyzet magaslatán. Vagy ha alább is száll, igen csekély mérvben, mely szóra sem érdemes. A manőver, mely mindig jól bevál, azt eredményezi, hogy a termelő olcsón ad el, a fogyasztó drágán vásárol s a közvetítő kereskedelem, a számító vállalat a termelőn is, fogyasztón is busasan nyereszkedik.

A bürzetörvényt föltétlenül reformálni kell. A kormány beigérte a reformot; teljes bizalommal nézünk a reformot elé s erősen hisszük, hogy az ígéret valóra válva áldást hoz az országra. A közvetítő kereskedelem jogosultságát készséggel elismerjük, sőt nélkülözhetetlennek tartjuk, de nem a mai alakjában. Kereskedelem nélkül nincs gazdasági élet; de a termelőt és fogyasztót az üzleti érdekeknek, spekulációknak, fogásoknak kiszolgáltatni, hogy teljesen a kereskedelem hatalmába essék; józan fővel, okos észszel nem lehet, nem szabad.

Bezdán iskolái.

A „Bácska” egyik számában: A bezdáni községi iskolák államosításáról” vezércikkedik. A cikket „H.” írta. Ki kell jelenem, hogy mi Bezdán katolikus papjai egészen más meggyőződésen és nézetten vagyunk, az államosítást illetőleg, mint „H.” ur, kiről nem tudom: zsidó-e, katolikus-e vagy protestáns? „H.” ur előtt, és akik oly nézetten vannak, mint ő, az állam, felekezeti nélküli, tehát hitetlen és a vallásos meggyőződés és ennek az életben való gyakorlata előttük semmi. Amde katolikus ember, ha nemesak névleg az, hanem a gyakorlatban is — nem lehet közömbös aziránt, hogy milyen az iskolája; mert pozitív hite van! Tehát mindenben csak helyeselni kell Meszner apátplébános urnak a bezdáni előjárósági ülésen kifejtett állásfoglalását az államosítás ellen, ha ezt nem „H.” ur hitetlenségének szemüvegén át nézzük.

Fejtetőre állított okoskodás, midőn így ír az apátplébánosról: „naiv ferditéseivel és egyoldalúságával csakis arra volt jó a föl-szólalása, hogy a különben békés katolikus hívők lelkét ok nélkül fölizgatja a velünk egyetértésben élő más vallásfelekezetek ellen, sőt burkoltan, indirekte az állam ellen is...”

Lássuk csak „H.”-nak „naiv ferditéseit” „Egyoldalúságról” ír: nemde azért, mert egyik oldalon van a katolikus meggyőződés, másik oldalon a hitetlen államosítás elve! S melyik az a más vallásfelekezet, mely ellen „ok nélkül” (!) fölizgatja „a békés katolikus hívők lelkét”? A zsidófelekezet?!... Ez felekezeti zsidóiskolája révén saját autonóm jogainak birtokában van. Ha az államosítás szükséges és kell, és a hét zsidóképviseelő meg is szavazta azt a tiz iskolára, miért nem szavazták meg akkor a maguk zsidófelekezeti iskolájukra is az államosítást, ha már oly szükséges?!... Látja „H.” ur, ez az egyoldalúság, de hát ez, zsidó egyoldalúság, ez az oknélküliség. Miért nem tartják szükségesnek az egyetlen zsidóiskolára nézve az államosítást, s miért csak a katolikusra?

A zsidóság tehát emiatt az „egyoldalúsága” miatt nem dobhat ránk követ, sőt még csak nem is feszegetheti az egyoldalúság kérdését.

Es ugyan ki ellen történik az izgatás? 3-4 protestáns kivételével Bezdán népe katolikus. Ezeket kioktatni, ébreszteni: nem izgatás! Igen, az volna, úgy látszik, „H.” urnak óhaja, hogy mi katolikusok mindenben játszanók a némát, adóok a „nagyelküt” míg az utolsó száldeszkat is ki nem rántják alólunk. „H.” ur, ma már más időket élünk. Végre Magyarországon is ébred a katolikus szellem és öntudat, ébred az eddig alvó oroszlan, a katolikus népszövetségnek, annak a hatalmas — már most nemzeti — tényezőnek, a révén, melynek célja, a léha hitetlenség ellenében a népet tömöríteni s a katolikus keresztény öntudatot fölébreszteni, hogy az ne csak a templomban, de a közéletben is érvényesüljön —; célja, hogy a kereszténység elvei uralkodjanak a világon. Ébred a nép nemcsak Bezdánban, de országszerte. Ne haragudják tehát „H.” ur azokra a tiszt. káplá-

nokra, akik részt követelnek maguknak a mostani idők követelte küzdelemből.

On, — „H.“ ur — „sajnálattal tapasztalja már hosszabb idő óta azt az élénk mozgódást és hírlapi cikkelyezést, ami az úzelőtt oly csendes, néma plebániákban végbe megy...“ — Látja, „H.“ ur, mi nem sajnáljuk! Mert ez az ébredő katolicizmus, a jobb idők jele! Es ép azért „H.“ urnak „a békebontó jelenségek és a vallási türelmetlenségről“ álmodott frázisai minket magasztos hivatásunktól el nem térítenek. Midőn tehát a mostani élet küzdelmeiből szintén részt kérünk — sem a harag és gyűlölség szikráját nem lobbantjuk könnyelműen, sem stréber vágyak nem ösztöklének minket. — a hogyan regélni méltóztatik, — hanem egyszerűen kötelességérzetből dolgozunk. Fáj „H.“ urnak, hogy a kath. öntudat Bezdánban is ébred, fáj, hogy a liberális dajkamesékről, melyekkel a népet 30 éven át ámitották, az „igen tisztelendő urak“ lerántják az álarcot. Es melyek ezek a dajkamesék? — „Lesz polgári iskola“... „Az állam fizet és adja a pénzt...“ „A község megszabadul a költségtől...“ Ezek a dajkamesék, ezekkel kötötték le maguknak a jóhiszeműek becsületszavát.

Amde katolikus ember, jobb beismérésre jutva, nem foglalhat állást meggyőződésből az államosítás mellett, ha tudja miről van szó! Ez öngyilkosság, akire senki semmi által sem kötelezhető.

Az állam adja a pénzt! erre a második dajkamesére a „Kaloosai Néplap“ jul. 18. száma ezt mondja: „... Mintha az állam valami tőlünk idegen jötevő volna, aki nagylelkűen kínálja nekünk a nagy összegeket, és nem ami pénzünket adná vissza, melyet előbb adóban fizettünk meg. Ez az államosítási hajsza a vezető embereknél eléggé nem leplezhető ellenséges kirohanás az egyház ellen. Anyagi érdekek mögé bujnak és úgy biztosan végezhetik aknamunkájukat.

Legfőbb ideje, hogy a vezető katolikusok a népet e kérdésben végre felvilágosítsák. Tisztelt „H.“ ur! Cikkében tehát, azt kellett volna megcafolni, amit mi irtunk és mondottunk, hogy t. i. nem az állam fizeti a költséget, hanem a község; ez tartja fön az iskolákat, a község fizeti továbbra is a tanítókat; s hogy mégis az államszűrtlen ur ott és a község minden intézkedési joga egyszerűen megszűnt?!... Ezeket kellett volna megcafolnia!

Látja „H.“ ur, mindezen igazságoknak kellő világításba való helyezése, és a nép előtt való fejtegetése: „nem szónoki és hírlapi piszkolódások, amelyek a vallás és hit keretén túl esnek...“ — ahogy „H.“ ur írja — hanem igenis kötelességteljesítés, diszére válik „a papi talárnak és első sorban annak a vallásnak, melynek mi — „H.“ ur szerint is — felszentelt apostolai“ vagyunk.

Midőn tehát Meszner apát ur védte a kath. álláspontot, csak kötelességet teljesített, és nem izgatott: „burkoltan, indirekte az állam ellen, mely — „H.“ ur szerint — hatalmának teljes erejével sujt le azokra, kik az ő rendje ellen akár nyíltan, akár burkoltan is izgatnak...“ — Hát kik izgatnak az állam ellen? Kik bontják annak alapját — rendjét?! A semmihitűek, akik nem állanak a vallásos meggyőződés alapján; mert Berzsenyi szerint: „Minden ország támasza, talpköve a tiszta erkölcs, mely ha vész, Róma, — t. i. az állam, a község, a nép, a család — ledől és rabigába görnyed.“

Vallásos iskola nélkül nincs vallásos oktatás; vallásos oktatás nélkül nincs vallásos ismeret, benső átható vallásosság; vallásos ismeret nélkül nincs igazi erkölcs és tisztesség! Tehát helyes alapon az áll, ki a kath. hitfekezeti iskola jogát védi az államosítás ellenében. Mi épen ezért csak „H.“ urnak, és csak mosolyogni tudunk, mikor Meszner apátplébánost, az államosítás ellen való állásfoglalása miatt izgatással, vagy mivel vádolja.

Es ezek után ismételtén utalnunk kell arra, hogy Bezdán népének nem kell az államosítás: mert sem a miniszter ur által kontemplált nemzetiségi vidékeken nem la-

kunk; sem községünknek jelenleg közköltése nincs, tehát a község maga is képes föntartani az iskolákat és Ezsan módjára egy tál leneséért nem akarja megváltó iskolajogait könnyelműen elvesztegetni. — Erthetetlen épen ezért, sőt „komiszásnak“ (ezt a szót „H.“ is használja cikkében) minősíthető a Hlinka Andrással való párhuzam „aki tót hiveit, — mint „H.“ mondja — állandóan izgatta a magyarság ellen...“ és most a szegedi államfogházban vezekel...“ Ily kacsahárogás, ily merész párhuzam, ily minősíthetetlen önteltség és vakmerő önfeledettség, mint „H.“ uré, nem ijeszt meg senkit! Ugyan Bezdánban hogyan izgatja Meszner apát a magyart magyar ellen, testvért testvér ellen, tisztán vallási elfogultságból, vallási türelmetlenségből...?“

Bezdánban közel 9000 csak katolikus (!) magyar van; a másik magyar az „őjmagyar“ melynek ősviadéka azonban párducos Árpádapánknál valamivel később özönlött be a magyarországi Kánaánba, „H.“ ur ezeket félti? Hát ezek ellen történik az izgatás? De vajjon nem ők zudítják-e maguk ellen a közvéleményt, mikor a község július 5-iki közgyűlésén nagy következetlenséggel a mi iskoláinkra megszavazták az államosítást, maguk zsidófekezeti iskolájára nem?! Hol van itt a loyális? hol az igazság? De ugye-e „H.“ ur, ez még csak vallási elfogultság, vallási türelmetlenség sem?! Vagy az?! De akkor ne tessék ám rovásunkra írni!

Befejezésül csak még egyet! Tegyük föl: volna egy tiszta protestáns község, 9000 lakóssal, a melyben azonban nem maguk a protestánsok, hanem egy két katolikus, meg néhány zsidó intézné el a protestáns iskola ügyeit, de bezdáni módra?! Kit illette ez esetben „a vallási elfogultság“?! Hol volna akkor „az egyoldalság“? és az igazság mérlegének egyensulya merre billenék?! Mit szólna mindezekhez „H.“ ur.

Schoblocher György,
káplán.

Népszövetség Bajmokon.

Irta: Bajmoki.

Vasárnap délután volt Bajmokon a népszövetség megalakítása ügyében az első előértekezlet. Hegedüs Lénárd esperes plébános mintegy 150–180 férfiből álló közönség előtt fejtegette a tömörülés szükségességét, a napisajtó és olvasmányok hatását. A népszövetséget állította oda, mint olyan szervet, melyben és melylyel a katolikus erők tömörítését a legjobban lehet keresztül vinni, s a népszövetség füzeteit azoknak az olvasmányoknak, melyekből az egyszerű ember a legolesóbban szerezhet fölvilágosítást és irányítást.

Lelkes beszédére a hallgatóság kimondotta, hogy a Katolikus Népszövetség megalakítását szívből kívánja. Nagyobb szabásu alakuló gyűlésünket szeptember 8-án, Kiszaszony napján tartjuk, melyre szónokoknak már most kilátásba vannak helyezve Huszár Károly budapesti ujszervező és Léh Ferenc szentfűlöpi parasztagazda és dr. Mamuzsich József szerkesztő.

Az előértekezleten a következő csoportvezetőket választották meg: Nagy József bíró, Schön Tamás pénztárnok, Probojevics Márk esküdt, Nagy Simon, Kung István, Pfeiffer János, Vida János, Fábrián János, Szakáts Mihály, Mándics Márk, Kántor István, Pfeiffer Pál, ifj. Ivánkovics József, Kovásznai József, Balazsics József, Kollár István, Kollár János, Petrekanics Antal aljegyző, Kirchenmayer György albiró, Szakáts János, Tóth István, Lakner András, Stiegler János, Wettstein György, Schwager Antal, Leotkay András, Wettstein Péter, Leotkay József, Amstadt Ferenc, Hajnal Mihály, Knipp Adám, Figura István, Ferenczy János, Peity Mihály, Müller Miklós Faragó András, Uszleber József, Kókay Pál, Gumpf Lénárd, Rickert Antal, Kukity Mihály ig. tanító, Szakáts János, Pintz Ferenc, Janda Antal esküdt, Bün János, Tóth Mátyás, Krizsán Péter, Hajnal József, Hauszka Károly, Rattmann Ferenc, Kókay Pál, Ritser

József, Sztipics János, Klepács János, Schafhauser József, Beslics Márk, Prihoda Mihály.

Adja Isten, hogy a lelkesedés, melyet az előértekezleten tapasztalhattunk, ne legyen szalmaláng, hanem gyujtson, hevítsen továbbra is, különösen a csoportvezetők nemes, szép munkájában!

HIREK.

Tájékoztató.

Augusztus 15. Lóverseny, állatdíjazás Kamaráson.

Augusztus 19. A Petőfi-asztaltársaság táncmulatsága.

Meghívó.

A szabadkai Függetlenségi Kör folyó évi augusztus hó 23 napján délelőtt 10 órakor saját helyiségében rendkívüli közgyűlést tart a következő tárgysorozattal:

1. A választmány és tisztviselői kar 3 évre való megválasztása.

2. Majláth István felebbezése a választmánynak 1908. február 6. napján hozott határozata ellen.

Ezen rendkívüli közgyűlésre a kör tagjait tisztelettel meghívja.

Szabadka 1908. augusztus 10.

Mukics Simon,
elnök.

A Vojnits-család jótékonyága.

A bajsai Vojnits-család minden évben megvendégeli a szegényház lakóit Ofelségének nevenapján. Az idén ebédre a család tagjai között a következő adományok gyűltek össze: Bicskey Vojnits Maris 10, özv. Csath Lajosné Vojnits Berta 2, Creutzer Vojnits Helene 2, báró Hoeller Vojnits Róza 2, Lelbach Gyuláné Vojnits Lenke 10, Neumann Vojnits Boris 6, Vojnits Piroška 2, özv. Vojnits Jakabné 10, özv. Vojnits Szemző Jozefine 10, Vojnits Sándorné 6, Dr. Vojnits Józsi 10, Dr. Vojnits Oszkár 10, özv. Vojnits Lajosné 4, báró Vojnits István 10, Vojnits Istvánné Vermes Erzsi 4, Vojnits Béláné Vermes Eta 5 korona. Összesen 103 korona.

— **Tanulmányut.** Egyházmegyénknek két papja vesz részt a német katolikus nagygyűlésen. Tantos Ferenc kaloosai káplán és Sendelbach János csantavéri káplán. Tantos a németországi ájtatossági cikke gyarait is megtekinti. E célra 300 korona tanulmányi segélyt kapott.

— **Helyettes tanítónők.** A katymári iskolaszék két helyettes tanítónőnek beállítását határozta el s a helyettesítéssel megbizta Wallner Julianna és Csapláros Erzsébet okleveles tanítónőket.

— **Tanulók szüleinek figyelmébe.** A középiskola első évfolyamába lépő gyermek szülei a beiratás alkalmával az intézet igazgatóságánál a gyermek születési anyakönyvi kivonatát is felmutatni tartoznak és nehogy az anyakönyvi kivonatok tömeges kiállításai miatt az anyakönyvi hivatalnál a tanév elején felhalmazódó munka folytán az érdekeltek a szükséges anyakönyvi kivonatokat kellő időben meg ne kapják, felhívja a polgármester az érdekelteket, hogy valamely középiskola első évfolyamába lépő gyermekek születési anyakönyvi kivonatának kiállítását végezt a helybeli magy. kir. anyakönyvi hivatalnál mielőbb jelentkezzenek.

— **Oriási munkahiány.** 250–300 munkás maradt teljesen munkanélkül Bácsujfalun és környékén most, hogy a cséplést erre felé már mindenütt befejezték. Mindenfelől hallik, hogy ki Amerikába — Amerikába... Egy újabb elvérési folyamat van tehát készülőben... Ep azért, aki 200–300 munkabíró emberre reflektál, — akár hónapokra terjedő munkára is, — forduljon bizalommal — de minél előbb — felvilágosításért a bácsujalui róm. kath. plébániai hivatalhoz.

— **Törley Gyula nemesítése.** Ofelsége Törley Gyula szabadkai birtokosnak és tör-

vényes utódainak, valamint Törley Antal törvényes örökösének a magyar nemességet adományozta csantavéri előnévvel.

— **A bajmoki szövetkezeti mézár-szék.** Amint már említettük, a bajmokiak az alsóvégen szövetkezeti mézár-székét állították, hogy így küzdjenek meg az elviselhetetlen husrágasággal. Az alsóvégen tegnap nyílt meg a mézár-szék a lakosság nagy öröme. Volt vevő annyi, hogy alig győzte a derék szövetkezeti mézáros Herceg István a tolongókat kiszolgálni. De azért a kiszolgálás a legnagyobb rendben, közmegelegedéssel folyt le. A marhahúst 80, a bikahúst 80, a bornyuhúst 96 fillérért mérik. A szövetkezeti mézár-szék sikere arra buzdította a felvégieket, hogy ők is szövetkezeti mézár-székét nyissanak. A szövetkezet már meg is alakult s 12-dikén már a község ezen része is olesó húst vehet. A felvégi mézáros székálló Kungl József lesz. Mindkettőnek iparjoga van. A szükséges marháról a székállók hosszabb ideig tartó kötéssel gondoskodtak. A bajmokiak az első siker után meg vannak győződve, hogy jó, a szegényekre is áldást hozó munkát végeztek. A husrágás elleni védekezésben a derék bajmokiak példája mintául szolgálhatna más községek és városok lakosainak is.

— **Tűz a korházban.** Nagy riadalom volt tegnap délután három óra felé a Mária Valéria kórházban betegek között. Az első számú pavilon padlásán, valószínűleg rövid zárlat következtében meggyuladt a gerendázat. A tűzoltóknak sikerült a tüzet, még mielőtt nagyobb bajt okozhatott volna, eloltani. Csak a tetőzet egy része pusztult el. Az épületben délben égtek a villamos lámpások. A villám óriási dörgéssel becsapott a villamvezetékbe. A lámpások abban a pillanatban kialudtak. Valószínű az is, hogy az átított vezeték ekkor gyújtotta meg a gerendázatot, de a lappangó tűz csak jóval később lobbant lángra.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Kerner István verségi adóhivatali gyakornokot a kulai, Bárányos Elemér csornai adóhivatali gyakornokot a titeli, Velikán Viktor bajai adóhivatali gyakornokot a nagyutadi és Verbovszky Ernő zombori adóhivatali gyakornokot jelenlegi állomáshelyén adótisztekké ideiglenesen kinevezte.

— **A primadonna impresszáriója.** Otvös Andor, Ruzsinszky Ilona állítólagos impresszáriója bejárta Bácskát, s valószínűleg visszaélve a művészno bizalmával mindenütt beléptidijakat szedett a művészno által adandó hangversenyre. Zsablyán is nagy garral hirdette a művészno megérkezését, sikerült is neki pénzt összeharcolni a hangversenyre szóló belépőjegyekért. De nem csak hogy Ruzsinszky nem érkezett Zsablyára, hanem még az impresszáriója is eltűnt az összeszedett pénzzel. A zsablyai főszolgabíró most köröztteti Otvös Andor urat.

— **Villámsújtás.** Tegnap Sebesics puztán is esővel vegyes vihar dühöngött. Az ég rengett, a villámok cikáztak. Délután egy villám lecsapott Sárcevic Márk gazda tanyaának udvarán levő eperfába, azt ketté hasította, s a vihar elől a fa alá menekült sertéseket megölte.

— **Poruljárt tolvajok.** Rendkívül mulatságos képet mutat be a szabadkai mozgósínház ezen a címen. Két csirkefogó ki akarja rabolni egy cirkusz díjbirkózóját, de nagyon megjárták vele. Ebben a képben még több igen mulatságos mutatóvány szórakoztat. Különösen érdekes a császári jubileum díszfelvonulása Bécsben. Ez a kép nyolcszáz méter hosszú és mind végig élvezetes szórakozást nyújt. Nem rezeget, nem homályos és a szemet nem fárasztja. Felhívjuk rá a nagy közönség figyelmét Szerdán szenzációs új műsor.

— **Zsebtolvaj letartóztatása.** Ujvidékről táviratozzák rendőrségünknek, hogy ott Kovács Sándor, ismert szabadkai zsebtolvajt letartóztatták.

Ismerőseink körében terjeszszük a „BÁCSKAI NAPLOT.”

Zsidó köpködés.

Előjáróban engedelmet kérünk a szíves olvasótól, hogy már megint Izrael népének egyik sikerült *örös* példányával vagyunk kénytelen foglalkozni. Azok, akik nem igen szoktak a dolgok mélyébe tekinteni, unalmasnak mondják azt, hogy ha mi igen sokszor foglalkozunk ezen, a világ minden részébe szétszórt fajjal. Elhíheti nekünk azt a szíves olvasó, hogy ha ez nem volna kötelességünk, akkor mi sem tennénk azt. Akarva nem akarva, de rákényszerít bennünket hazánk és magyar népünk szeretete, ezen szívós fajnak társadalmi szereplése — és nem a zsidóság gyűlölete — hogy óvjuk Magyarországot népet ezen fajnak káros hatásától.

Legutóbb is oly vakmerő dolog történt, amelynek elkövetőjeként nem szerepelhet más, mint zsidó-szociáldemokrata.

Van itt Szabadkán vagy három olyan újságnak csufolt szemétpapíros, amelyeknek köserszagát az ember ezer lépésről megérezheti. Az egyik 48-as. A másik modern demokrata. A harmadik pártonkívüli. Vannak közöttük nézeteltérések is, de amikor a feketékről, a csuhásokról — így neveznek bennünket keresztényszociálistákat — van szó, akkor egymás nyakába borulnak és megfogadják, hogy a csuhásokat e hazából kiirtják. Hogy ha ez olyan könnyen menne, nem vonjuk kétségbe, hogy a Palesztinából szétszórt t. zsidók ezt már meg is tették volna.

De térjünk a dologra.

Az egyik helybeli zsidó újságban valami „úr” cikket írt a rágalomról és utólagára nagy bölcsen megállapítja, hogy: „A butaság, a sötétség s a rágalmakkal szabadon való gyakorlására országosan szervezett rágalmazó *bandák* alakulnak nap-nap után a Keresztény Szociális Egyesületek képében”.

Hallatlan dolog a rágalom elleni és egyúttal *rágalmazni*. Az ilyen esetek hallatára minden igazságszerető embernek kell, hogy a keze ökölbe szoruljon.

Igen kívánatos volna, hogy ha azok, akik azon cikket elolvasták és most ezen cikket is olvassák tájékozásul átnéznék a szociáldemokrata és a keresztényszociálista lapokat és így meggyőződést szerezzenek az igazságról.

Bátran állíthatom, hogy ha ezt valaki megteszi, akkor a szociáldemokrata újságokban majdnem minden nap fog olyan közleményeket találni, amelyben majd az emberek becsületét támadják, majd visszavonják a támadást.

Lelkiismeretemre mondom, hogy a keresztényszociálisták lapjaiban ezek az esetek egészen ismeretlenek. Hogy ha ez nem így van, akkor nevezzen engem cikkíró „úr” aminek akar. De amíg a cikkező e felsorolt dolgokat, jobban mondva rágalmakat be nem bizonyítja, mind addig előttem közönséges, alávaló rágalmazó marad.

Egy egész sereg rágalmat hadart még össze az a senki „úr”, amire más nem is képes, mint zsidó-szociáldemokrata, aki vallás-erkölcsös nevelését a talmudból merítette.

De nem érdemes többet ezzel a zsidó-köpködéssel foglalkozni. Egyet azonban meg kell jegyezni és az nem más, mint, hogy figyelmeztessem őket; vigyázzanak az „urak”, mert az ilyen hallatlan rágalmakra csak előbb valóra válik a következő:

„De rágalmazzanak, piszkolódjanak, vannak még elszánt emberek, akik erre nem reagálva veszik fel a harcot s a küzdelem vége csak egy lehet — s ez nem lehet más, mint a keresztény igazság diadala — a zsidó rágalom felett.”

Rajta hát, csak rágalmazzanak!

Zsulyevics Mátyás.

Felajthetetlen emlékü kis Margitkánknak elhunytá alkalmából mindazoknak, kik részvétükkel mély fájdalommal enyhíteni kegyesek voltak, ezúton is hálás köszönetünket nyilvánítjuk.

Salga Mátyás és neje.

Bántalmazott, megbicskázott rendőrök.

— **Agyonvert legény.** —

Tegnap kellemetlen napja volt rendőrségünknek. Maródi Szávó, derék, polgári rendőrünket egy letartóztatott zsebtolvaj bántalmazta tetteleg, egy VIII. körű rendőrt meg ismeretlen tettesek orvul megtámadtak és megbicskálták.

Tegnap délután Szeged felől két közimert, többször büntetett zsebtolvaj, Gyurics József és Babics István érkeztek Szabadkára. Gruicsot a bajai bíróság zsebtolvajlás miatt körözi is. A vasuton szolgálatot teljesítő polgári rendőr, Maródi Szávó felismerte a két nitorius alakot. Babicsot még a peronon letartóztatta.

Gruics József a harmadik osztályú étteremben ivott. Maródi bement érte, s igazolásra szólította föl. Gruics azonban igazolás helyett durván rátámadt, úgy hogy kénytelenek voltak a vasuti rendőrszobába vezetni.

Gruicsot itt elfogta a düh, megragadta Maródi Szávó nyakkendőjét, azt letépte, s Maródiot ellökte, s ez az esés következtében sérüléseket is szenvedett. A dühöngő zsebtolvajt kénytelenek voltak bilincsekbe verni s úgy kísérték a városi rendőrlaktanyára.

Molnár Mellyes Antal VIII. körű rendőr elvégezvén egy bálban teljesített szolgálatát, biciklin tartott a rendőrlaktanyára.

Utközben a gyanútlanul bicikliző rendőrt ismeretlen tettesek megtámadták, a földre teperték, s több a veséig ható szurtsebet ejtettek rajta. A gaz tettesek után a nyomozás erősen folyik.

Marsall József, felső esikieriai legényt verték tegnap agyon társai. Hogy a megvadult legények miért ütötték agyon, azt megállapítani még nem lehetett, mert a nyomozás ez ügyben folyik.

A csendőrök az uton találták az agyonvert legényt. Azonnal megindított nyomozás folyamán már tegnap sikerült a csendőrségnek megállapítani, hogy a bűnösök Kövesdi Mátyás, Baranyai Márton és Paska János legények voltak, akiket a csendőrség még tegnap letartóztatott.

Valószínűnek tartják, hogy Marsall szerelmi boszúnak esett áldozatul.

Egész Délmagyarország legkedveltebb kéz- és arcbőr-finomítója a LEHRER-féle

ERZSÉBET-CRÉM,

mely a bőrt 2-3-szori bekenés után bársonysimává és üdév teszi. Nem zsiros s annál fogva nappal is használható. **Pörseések, bőrrepedések és bőrkéftések** ellen utóérhetetlen szer. Egy tégely ára 1 korona. 6 tégely rendelésénél bérmentesítés. Minden dobozban használati utasítás. 484-74-7

Kapható:

LEHRER ALFRÉD gyógyszerárában
KULA (Bács megye).

REGÉNY.

KLEOPATRA.

Ezen találkozásban, látszólagos kudarc dacára is Kleopatra maradt a győztes, mert ő, a nagyherceg visszafordult s látta, mint tűnik el a termék végén. Ezután bajszát pödörve folytatta útját.

A jég megtört; ezután nagyon sokszor találkoztak és Boris herceg majdnem minden alkalommal váltott néhány szót a „szép közönyössel.”

Az udvar átköltözött Czarszkoje Szelóba, a találkozások ritkábbak lettek, jól lehet Boris nagyherceg e nyáron feltűnően sokszor jelent meg az udvarnál. Szívesen töl-

tötte a nappalokat, sőt az éjszakákat is a kastélyban, szokása ellenére tevékenyebben véve részt a keddi és csütörtöki összejövetelekben. A szertartáskodás nem volt ugyanaz s ezenkívül a kertben is találkozhattak. Veszedelemes kert, ahol a fáknak annyi szeme volt, mint levele, de ki látott volna rosszat egy nagyherceg és udvarhölgy futólagos találkozásában a márvány hidakon, vagy a kastély körül, szóval a legjártabb, a park legszembeötlőbb helyein.

Saramirof feleségével és sógornőjével a legpompásabb villáját bérelte ki e kis előkelő városkának, melyet mintha csak a cári kastély diszes keretűl építettek volna föl. A cári kastély nélkül a poros, fásitlan Czarszkoje Szelónak nem lett volna létjogosultsága. Széles, egyenes utcái a kocsi áradata számára készültek. Zsebkendőt aligha vehettek volna a városban de az ékszerüzletek száma annál nagyobb volt. Vajjon nem kellett minduntalan egy karéket, melltűt, medallont kijavítani?

Kamucine itt tudta legjobban érvényesíteni gúnyolódó szellemeskedését. Tréfái nem vallottak ugyan mindig jó izlésre, de hát falun voltak! Az illem tágabb volt, szivesebben nevettek és azon a napon, amelyen összezavarta a palota ablakai alatt játszó zenekar hangjegyeit, s a karmester leírhatatlan rémületére a legrettenetesebb hangszavart támasztotta, a cári család megint csak nevetett.

Irén izlése, amióta hercegné volt, nagyon kényes lett, s Kamucin tréfái sokszor a dühösségig felizgatták.

— Ennek az embernek otromba az

izlése, szolt egy napon férjéhez. Nem értem, hogyan fogadhatja! Es Kleopatra is, akit jobb izlésűnek gondoltam, szintén gyönyörködik benne.

Kleopatra alig észrevehető mozdulatot tett a karosszékekben, de Saramiroff gyerekes örömmel kacagott.

— Kamuczín? De hiszen ő szívem kedveltje! Mit csinálnánk, ha nem volna Kamuczín? Az unalom ölné meg.

Irén megvetőleg vonogatta a vállait.

— Ilyenek a férfiak, szolt a tizenkilencéves Minerva. Hát ti még csak hagyán, a ti izléstek általánoságban nem valami kifejlett, de te, Kleopatra.

— En nem gyönyörködöm benne szolt meg ez nyugodt hangon, de hát jó fiu és mert furcsa, ezért épen nem tudnám mért legyen én a tréfákat szivesen eltűrő cári családnál is kényesebb.

— Oh! te hivatalosan beszélsz, szolt meg Irén rosszaságot eláruló arccal. Remélem, hogy majd te helyettesíted a szertartás mesternőt, ha nyugalomba vonul. Ha mindent jónak kell találni, ami felülről...

— Irén, ön lázadó, vágott közbe Saramirof vastagabb hangon.

— Ez is egyike az ön otromba tréfáinak, felelt Irén ingerülten.

Amde a férjét nem egykönnyen lehetett megharagítani; fanyar kirohanásaira hangos nevetéssel felelt. Es Irén ezért nem a hercegre haragudott meg, aki végtére a háznak és neki is ura és parancsolója volt, hanem Kleopatrára, akit erkölcsileg felelőssé tett minden legkisebb kellemetlenségért.

(Folyt. köv.)

NŐI FELSORUHA VARRÓ ÉS SZABÁSZATI TANFOLYAM.

Alulírott ez uton is értesitem a tisztelt szülőket, hogy 1908. évi szeptember hó 1-én kezdődő — 10 havi tartamu — Szabadkán, IV. kör, Mátyás-utca 46-ik szám alatti lakásomon

női felsőruha varró és szabászati tanfolyamot tartok az alábbi feltételek mellett:

1. A tanfolyam kezdete 1908. évi szeptember hó 1-én leendő és tart 1909. évi június hó 30-ig, melynek megszakítás nélkül való elvégzése kötelező.

2. Beiratkozni lehet a tanfolyamra 1908. évi augusztus hó 20-tól kezdve lakásomon naponta délelőtt 8—10 óráig és délután 4—6 óráig.

3. A tandíj 120 korona, melynek fele a beiratkozás alkalmával, másik fele 1909. évi február hó 1-én fizetendő. Azon növendék, aki a tanfolyam első két hónapján át résztvevett a tanfolyamon, a második félévi tandíjat az esetben is megfizetni köteles, ha a tanfolyamról — igazolt betegség esetét kivéve — elmarad.

4. A növendékek a női ruha varrás, díszítés és szabásban gyakorlati teljes kiképzést nyernek, s alulírott a tanfolyam végén alkalmat fog nyújtani a szülők és érdeklődőknek arra, hogy a növendékek kiképzéséről meggyőződjenek.

5. A tandíj a 10 hónapi tanfolyam minden hétköznapján délelőtt 8—11 óráig és délután 2—4 óráig tart.

A mélyen tisztelt szülők és gyámok nagyra becsült érdeklődését és támogatását kéri.

Szabadkán, 1908. július hó 7-én

465—15—7

Özv. Kammerer Félfné.

Kölcsey-utca 243-ik szám alatt az emeleten négy nagy s egy kisebb szobából álló 487—7—5

úri lakás

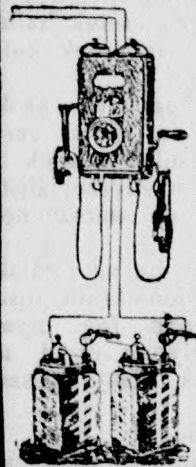
áthelyezés miatt azonnal vagy november 1-re 900 korona évi bérért

kiadó.

Bővebb felvilágosítást nyújt Szántó András pedellus Kossuth-utca 18. sz.

Hirdetéseket
jutányos áron felvesz
lapunk kiadóhivatala.

Telefon-szám 369.

GÖRÖG ANDRÁS

villanyberendező műhelye
o Szabadkán, o

V. kör, Köteles-utca 249-ik számú saját házában.

402—106—23

Vizvezeték- és fürdőberendezések
a legújabb rendszer szerint.

Javítások gyorsan és szakszerűen
több évi jótállással.

Költségjegyzék díjmentes gyári áron.

Vasbeton és Rabczmunka vállalkozók.

Sürgőnycim: VASBETON UDVAR.

Arany érem és diszoklevél.

MORVAI ANTAL ÉS NOVÁK MIHÁLY

motorerőre berendezett márvány-, mozaik- és cementárú-gyárak

Tűzbiztos falak, mennyezet-szerkezetek vassodrony-betéttel ugynevezett vasbeton, boltozatok, tetők, templomboltozatok, padlózatok stb. előállítására rendszere szerint.

RABITZ-MUNKÁK.

Elvállal beton-csatornázást, betonirozást, nedves falak szárazzá tételét, gránit teraszt.

CEMENTCSÖVEK.

Keramit és metlachi lapok.

SZABADKÁN,
a vasuti indóházzal
szemben.

TELEFON-SZÁM: 238.

Alapított 1890.

Előállít szökőkutakat, fürdőkádakat, víztartók és vizelőket portland-cementből.

Raktár mindennemű műcemet-lapokból 1—6 színben, márvány-, mozaik- és gránit-lapokból.

KÖZGYÁGCSÖVEK.

Portland-cement és hidraulikus mész nagyban és kicsinyben.

VAKOLATI KÖPÖR.

Izzadás ellen

Láb-, kéz-, hónalj-

Ártalmatlan, gyorsan hat, feltűnő eredmény, büzt mulaszt, feldörzsölést megszüntet és megakadályoz, könnyű száraz járást biztosít.

Egy nagy tégely I kor. Egy kis tégely 60 fillér.

Reform-kenőcs.

Kapható: Ifj. Illés Antal gyógyszerárában Szabadkán.

416—57

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szabadkai Nyomda- és Hirlapkiadó-vállalat mint szövetkezet könyvnyoradjában.